

M K B



*Barlangkutatók
szakmai találkozója*
2003. november 7-9.
Debrecen

PROGRAMOK
RENDEZVÉNYEK
BESZÁMOLÓK
JELENTÉSEK
RÖVID CIKKEK
KÖZLEMÉNYEK
HÍREK
HIRDETMÉNYEK



2003.

szeptember-október

**T
Á
J
É
K
O
Z
T
A
T
Ó**

HOLLY ISTVÁN
1937—2003

Holly István 1937-ben született Budapesten. A barlangkutatásba már 16 éves korában bekapcsolódott, amikor a Műegyetemi Barlangkutató Csoport tagjaként testvéreivel együtt közreműködött a Vass Imre-barlang felfedezésében. A gimnázium elvégzése után az ELTE Geofizikus Szakán szerzett egyetemi diplomát. 1956-ban a „Természetjárás” hasábjain jelent meg első írásműve a barlang felfedezéséről. 1956 után a műegyetemi csoporttal együtt sok éven át dolgozott a Vass Imre-barlang további feltárásán. 1960-ban a Tájékoztatóban, 1961-ben pedig a Karszt és Barlangban írt cikket a Jósvafő környéki barlangok morfológiai viszonyairól. Fejérdy Istvánnal és Csicsely Andrással együtt adatokat és térkép-vázlatokat közölt két haragistya víznyelőről, a Szarvasól-, a Porlyuk- és a Tücsöklyuk-barlangról, valamint a Nagyoldali- és a Kuriszláncfői-zsombolyról. Az MKBT Évkönyvnek a Vass Imre-barlang feltárásának 40. évfordulója időszakában megjelent 10. kötetében is jelent meg anyaga a barlang feltárásáról. Nyugdíjazása után szépirodalmi tevékenységet is folytatott.

2003. augusztus elején álmában váratlanul érte a halál. Temetése augusztus 14-én du. 3 órakor volt az Apor Vilmos téren, a Felsőkriztinavárosi Plébánia Templom Urnatemetőjében.

Maucha László



KITÜNTETÉSEK, ELISMERÉSEK

A Magyar Köztársaság elnöke a környezetvédelmi és vízügyi miniszter kezdeményezése és a miniszterelnök előterjesztése alapján augusztus 20-án, az államalapítás ünnepén

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND KÖZÉPKERESZTJE
kitüntetéssel adományozta

Rakonczay Zoltán úrnak,

Társulatunk tiszteletbeli tagjának, a környezetvédelmi és vízgazdálkodási minisztérium nyugalmazott miniszterhelyettesének, egyetemi oktatónak, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület tiszteletbeli elnökének, a magyar természetvédelem intézményrendszerének megteremtésében végzett, egész életpályáját átölelő – nemzetközi körökben is elismert – kiemelkedő munkásságáért.

Jósvafő képviselő testülete Jósvafő település érdekében kifejtett közösségi munkájának elismeréséért

Izópyné Wehovszky Erzsébetet,

Társulatunk és a Papp Ferenc Barlangkutató Csoport tagját

JÓSVAFŐ DÍSZPOLGÁRÁVÁ

választotta. A kitüntető cím átadására a Jósvafői Falunapok rendezvénysorozat alkalmával került sor.

A kitüntetésekhez szívből gratulálunk.

PROGRAMOK, RENDEZVÉNYEK

ELŐADÁSOK

A Társulat vezetősége ez év szeptemberétől, a társulati élet fellendítése érdekében havi egy alkalommal este 10 óráig meghosszabbítja a szerdai fogadódelutánt. Ennek keretében szakmai előadásokra, valamint egy vagy két video- vagy diavetítéses élménybeszámolóra kerül sor. Az előadásokat követően baráti beszélgetésre van lehetőség, melyhez büfét is működtetünk.

Helyszín: Szemlő-hegyi-barlang fogadóépületének vetítőterme (II. Pusztaszeri út 35.)

2003. szeptember 17. 18 óra

Börcsök Péter: Magyar expedíciós tapasztalatok külföldön (40 perc)

Kiss Attila: Barlangkutató expedíció Njegusi (Montenegro) környékén (vetített képes élménybeszámoló)

2003. október 15. 18 óra

Hazslinszky Tamás: Romániai barlangtúrák (Vargyas-szurdok, Mehádia)

Utána videovetítés *Európa barlangjairól* (52 perc).



MEGHÍVÓ

a Társulat **Választmányának** 2003. szeptember 12-én 15 órakor tartandó **ülésére**. Az ülés helye: Szemlő-hegyi-barlang fogadóépületének vetítőterme.

A választmányi ülés nyilvános, azon bárki részt vehet, szavazati joggal azonban csak a választmányi tagok rendelkeznek.



TÁRSULATI KUTATÓ HÉTVÉGE KESELŐ-HEGYEN

2003. október 10–12.

Feltáró munka a Keselő-hegyi 11-es barlang 65 mélységben levő végpontján, illetve túralehetőség a Keselő-hegyi barlangokban.

Szállás: Keselő-hegyen egy száraz, de fűtetlen egykori bunkerben, a barlangtól 100 m-re. *Étkezés:* önellátó.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Felvilágosítás:

Börcsök Péter (06/30-231-8684)

Polacsek Zsolt (06/30-237-3759)



HALOTTAK EMLÉKÉÜL – ÉLŐK INTELMEÜL

A Szemlő-hegyi-barlang feletti Barlangkutatók Emlékkertjében – immár hagyományosan – csendes megemlékezést tartunk elhunyt barlangkutató társainkról **2003. október 31-én 17³⁰-kor**.

A megemlékezésre minden tagtársunkat és hozzátartozót szeretettel várunk.

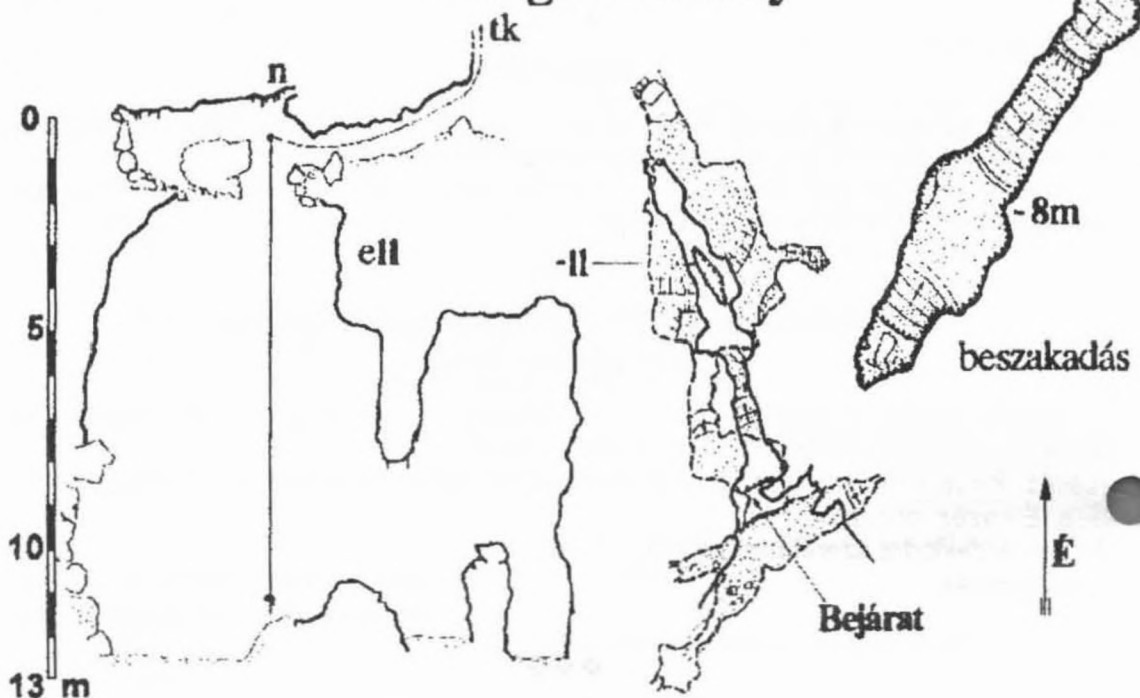
X. LAKATOS KUPA – ALSÓ-HEGY 2003



A MAFC Barlangkutató Csoport szeptember 27-én, immáron tizedik alkalommal rendezi meg a Lakatos kupa barlangi teljesítménytúrát és versenyt. A rendezvény elsődleges célja, mint eddig minden évben, az Alsó-hegy zombolyainak megismerése, a zomboly-túrázás népszerűsítése. A feladat, az indulás előtt kézhez kapott *túrakalauz* és térképek segítségével, a kijelölt alsó-hegyi zombolyok bejárása. A túrán 3 fős csapatok indulhatnak, egy zombolyba elég egy csapattagnak leereszkedni. Az egyéni alapfelszerelésen kívül minden csapat számára szükséges egy legalább 60 méter hosszú kőtel

(ez lehet több darabból is), néhány nittfűl, karabiner és kőtelgyűrű, iránytű és írószerszám. A verseny résztvevői szombat reggel 8-kor indulnak és délután fél 6-ig van lehetőség a zombolyok felkeresésére.

Favágó-zomboly



Az idén is valamelyik zombolyban, külön elbírálás mellett, *kötéltechnikai feladatok* megoldására is lehet vállalkozni, amelyet elsősorban az ilyen feladványok megoldására szakosodottak figyelmébe ajánlunk, de a kezdő versenyzők is sokat tanulhatnak, ha vállalkoznak a mutatványra. Ennek megfelelően az abszolút győztes mellett a legtechnikásabb csapat neve is megemlíttésre kerül az eredményhirdetés so-

során.

A táborhelyre, amely idén NEM a Vecsem-forrásnál lesz, hanem a **szögligeti Szalamandra-ház kertjében**, péntek estétől várjuk a résztvevőket. (Fontos: a tavalyi győztes csapat tagjai a vándorkupát ne felejtsek otthon!) Az eddig megszokottól eltérő luxuskörülmények – előzetes egyeztetés alapján remélhetőleg lehetőség lesz dia- és videófilmek vetítésére (és megtekintésére) is – ehhez a résztvevők aktív hozzájárulását várjuk.

Nyerges Miklós

MAFC Barlangkutató Csoport

(további info: mnyerges@mail.bme.hu)

06-20-493-8157)

BARLANGKUTATÓK SZAKMAI TALÁLKOZÓJA

2003. november 7–9. Debrecen

Az évek óta hagyományos rendezvény ez alkalommal a Debreceni Egyetem és az ATOMKI társrendezésével a debreceni ATOMKI Nagyelődőjében kerül megrendezésre. Részletes program (előadások, vetítések beosztása, időpontja stb.) a Tájékoztató november–decemberi számában jelenik meg.

Kérjük a találkozón részt venni kívánókat, hogy a szervezés érdekében a Tájékoztató végén található jelentkezési lapot legkésőbb október 10-ig a Társulat Titkárságára juttassák el.

Részvételi díj: 1000 Ft.

Az érdeklődők tájékoztatására közöljük, hogy az *elszállásolás* diákokotthonokban történik, melynek várható költsége kb. 1000 Ft/fő/éj.

Étkezés: szombat és vasárnap ebédelési lehetőség a helyszínen, kellő számú jelentkező esetén várhatóan 400–450 Ft/fő áron. Szombat este a la carte vacsorázási lehetőség kb. 400 Ft/fő áron a közeli étteremben.



HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

CHOLNOKY PÁLYÁZAT

A TvH Barlangtani és Földtani Osztályától kapott tájékoztatás alapján értesítjük az érintett tagtársakat, hogy a 2003. évi Cholnoky Jenő Karszt- és Barlangkutatói pályázat kiírására – tekintettel a változatlanul fennálló finanszírozási nehézségekre – előreláthatóan csak november folyamán kerülhet sor. A benyújtási határidő ennek figyelembe vételével várhatóan január vége, az eredményhirdetésnek keret adó rendezvény pedig az áprilisi közgyűlés lesz; a pályázat egyéb feltételeit illetően érdemi változások nem várhatók.

Titkárság

BESZÁMOLÓK, JELENTÉSEK, RÖVID CIKKEK

BESZÁMOLÓ A VAJDAVÁR-VIDÉKEN TARTOTT 19. VULKÁNSZPELEOLÓGIAI TÁBORRÓL

A tábort a Vulkánszpeleológiai Kollektíva rendezte kivételesen nem vulkanikus, hanem homokkőves vidéken 2003. július 5—13. között. Központja Istenmezején, a vadregényes környezetben fekvő bagolytanyai Téry Ödön kulcsosházban volt. Innen rajzott ki naponta a résztvevők 16 fős csapata, hogy igyekezzen mindjobban megismerni a Vajdavár-vidéket és annak homokkőbarlangjait.

A Vajdavár-vidék egy méltatlanul háttérbe szorult középtáj a Mátra és a Bükk árnyékában, tulajdonképp még kiforrott neve sincs. E tájra vonatkozólag nyolcféle elnevezést is összegyűjtöttünk, de mi a Hevesi Attila által használt és ajánlott elnevezést, a Vajdavár-vidéket tartjuk a legelfogadhatóbbnak. A táj, mint Magyarország egyetlen nagyobb homokkővidéke szinte egyedülálló formakincsrel rendelkezik, vannak látványos homok-kőpiramisok (a Palóc Meteorák), meredek és formagazdag sziklafalak, félhomályba burkolódzó szurdokok és mindezek között barlangok.

A korábbi terepbejárások, a szerény számban létező irodalmi adatok és táborunk tevékenysége nyomán összesen 19 üregről szereztünk tudomást. Ezek közül 10 természetes barlang, 5 barlangból átalakított, vagy teljesen mesterséges üreg és 4 már megsemmisült, illetve torzová alakult üreg. Valamennyi üreg Pétervásárai Homokkő Formációban képződött, de mivel a homokkő összetétele, rétegzettsége, kiettsége eltérő, így az üregek is különböző módon alakultak. Vannak az alkalmi vízfolyások oldalazó eróziójával alakult ereszek, azután a legkülönbözőbb korróziós aprózódási és mállási folyamatok (hőingadozás, nyomáscsökkenés, kristálynövekedés, oldódás, hidratáció, hidrolízis, biológiai mállás stb.) és ezek kombinációja által létrejött folyosó- és fülkeszerű barlangok, valamint az emberek által továbbalakított barlangok és a teljesen mesterséges üregek. A hegység létező 15 barlangjáról és mesterséges üregéről készült térkép, leírás és fotódokumentáció, a megsemmisült 4 üregről pedig csak az említések és elbeszélések alapján összeállított leírás.

Két mesterséges üregben, melyek környezetében a homokkő mésztartalma meghaladja a 25 %-ot, észleltünk ma is gazdagon fejlődő cseppkőképződést. Az istenmezejei 15 m-es Szénlopó-táró 4/5-én a homokkövet teljesen beburkolja a cseppkőkéreg és a mennyezetről sűrűn csüngenek alá a 3—8 cm-es szalmacseppkövek. A 36 m hosszú Keserútanyai-táró utolsó 3 m-ét kérgezi cseppkő, ahol a főtén szintén sok kicsiny szalmacseppkő látható. Mindkét üreg alját lassan áramló, 10—20 cm mély víz tölti ki. A természetes barlangok egy részénél algás-zuzmós mészkéreg borítja a falakat részlegesen, más barlangok pedig képződmény nélküliek.

Több barlangban és mesterséges üregben láttunk apró bogarakat, kétszárnyúakat, lepkéket, a Keserútanyai-táróban pedig igen sok függeszkező és repülő denevért. Ez üreg előterében népes denevérbölcsődét is észleltünk.

A mesterséges üregek közül a leginkább figyelemre méltó az először 1720-ban említett istenmezejei Sziklakápolna. Továbbá vannak nehezen megközelíthető helyeken a katonaszókevények által készített barlanglakások, valamint ásványfeltárási vagy vízvételi reménnyel hajtott tárók és kisebb természetes fülkéből alakított pincék.

Tevékenységünket útmutatásaikkal, tanácsaikkal támogatták a Tama-vidéki Tájvédelmi Körzet munkatársai, Óvári Ilona és Pap István, valamint a helyszínen lakó és a tájat jól ismerő Bozó László és Czenzthe Huba. Munkánkhoz anyagi segítséget kaptunk a Karszt és Barlang Alapítványtól és a Téry Ödön Természetjáró Baráti Társaság a legalacsonyabb, önköltségi áron bocsátotta rendelkezésünkre kulcsosházát. A támogatásokat ez úton is hálásan köszönjük.

Eszterhás István

BESZÁMOLÓ

az Egyesült Államokban, Bowling Greenben 2003. június 2–7 között tartott

„INTERNATIONAL CONFERENCE ON KARST HYDROGEOLOGY AND ECOSYSTEM” RENDEZVÉNYRŐL

A nemzetközi karszt hidrogeológiai és karszt-ökorendszer konferenciát a Kentucky államban fekvő 30 ezer lakosú Bowling Greenben, a Western Kentucky Egyetemen rendezték 2003. június 2. és 7. között. Négy karsztbizottság részvételével szervezték a rendezők a konferencia tudományos szekcióit és a terepbejárást. Az „International Geological Correlation Program, Pr. 448: World Correlation of Karst Geology and its Relevant Ecosystems”, az „International Association of Hydrogeologist Karst Commission”, az „International Geographical Union Karst Commission”, az „International Union of Speleology Karst Hydrogeo- and Speleogenesis Commission” tartotta üléseit a konferencián, majd együttes ülésen a bizottságok tagjai a konferencia résztvevőinek bevonásával megtárgyalták a nemzetközi karsztkutatások jövőbeni lehetséges irányait.

A közös szakmai program a plenáris előadásokkal kezdődött, majd a Biológia/Ökológia, a GIS/Térképezés és a Klíma/Kormeghatározás szekciókban folytatódott. A plenáris üléseken 19, a szekciókban 43 előadás hangzott el.

Június 5-én egésznapos terepbejáráson kiránduláson vettünk részt, melynek fő programja a Mammoth Cave felszíni vízgyűjtőjének és a barlangnak a meglátogatása volt. A barlang bejárást Arthur Palmer, a Mammoth Cave geológiája című kötet szerzője vezette. A barlangnak több szintjét bejártuk. A „Ruins of Karnak” és a „Crystal Lake” hatalmas, függőleges falai, a „Rainbow Dome” szivárvány színei az itt látható megfagyott Niagara vízeséssel, a „Giant's Coffin”, azaz a nagy koporsó hatalmas mészkő táblája ritka élményt nyújtottak a karsztkutatóknak is. Megdöbbentő látvány volt a salétrom üzem maradványa, amit az 1800-as években a polgárháborúban működtettek a barlangban lőporgyártás céljából. A nap záró részében ellátogattunk a Horse-barlangba, ahol a vízszennyezésekkel illetve vízminőség-jávitással kapcsolatos projektet ismerhettük meg.

A konferencia következő napján egy késő délutáni program keretében a Lost River-barlanghoz látogattunk el, ahol csónakba szállva ismerkedhettünk meg a barlang egy részével.

Összességében a konferencia szakmailag hasznos, ugyanakkor hangulatos is volt, amit a szervezőknek köszönünk.

Keveiné Bárány Ilona

RÖVID TÁJÉKOZTATÁS A 23. BARÁTSÁG HÁROMSZÖG TALÁLKOZÓRÓL

Az olasz nevéen „Triangolo dell' Amicizia” eredetileg az olasz, osztrák és szlovén hármass határ menti régió barlangkutatóinak találkozója volt. A 23. találkozó – melyet 2003. június 27–29. között a Júliai Alpok egy kicsiny, festői szépségű falujában, Taipanában rendeztek – már háromszögről hétszögre bővült, mivel az előbb említett országok képviselőin kívül német, holland, horvát és magyar kutatók is jelen voltak. Összesen mintegy 800 ember gyűlt össze. Igaz, Magyarországot csak egymagam képviseltem, talán mert a rendezvény egybe esett a hazai barlangnap idejével.

Az összejeövetelnek igazán gazdag programja volt (nem is tudták mindet teljesíteni). A hivatalos ünnepi megnyitót a községi önkormányzat előadótermében tartották, utána a helyi tisztelendő úr felszentelte a goriziai „Seppenhofer” Karsztkutató Centrum újonnan épült, mintegy ötszáz négyzetméter alapterületű kutatóházát. Volt azután még öt megadott témáról való kerekasztali beszélgetés, öt (többségében háromdimenziós) diavetítés, továbbá 12 barlangtúra között lehetett válogatni. Magam részéről a legígéretesebb, 14 km-es flisbarlangot, a Grotta Nuova di Villanovát és a történelmi emlékeiről híres Grotta di Luseverát néztem meg. Szombat este pedig éjszakába nyúló nagy ünnepi buli, ún. „grande pampel” volt a „Seppenhofer” csoport fennállásának 25. évfordulója alkalmából. Mindezen programok mellett bőven adódott alkalom a személyes baráti és szakmai beszélgetésekre is.

Eszterhás István

MONTENEGRÓ – NJEGUSI 2003.

A BEKEY IMRE GÁBOR Barlangkutató Csoport az elmúlt év őszén, a belgrádi Akadémiai Szpeleológiai és Alpin Klub tagjaival közösen tett montenegrói túra tapasztalatai alapján 2003. augusztus 1–19 között expedíciót szervezett a Kotori-öböl felett mintegy 900 m tszf. magasságban, Njegusi térségében elhelyezkedő karszterületre. Az expedíciót 8 csoport összesen 34 tagja (Adrenalin 1 fő, ASAK /Belgrád/ 2 fő, Baradla 1 fő, Bekey 13 fő, Debreceni Kristály 3 fő, Gubacs 5 fő, Pizolit 3 fő, Szabó József 4 fő) és 2 egyéni kutató vett részt változó időtartammal.

Az expedíció 18 munkanapja alatt a kutatók közel 400 m kötél beszerelésével kiépítették és felmérték a térség legjelentősebb ismert objektumának számító Duboki Do-víznyelőbarlangot (1672 + kb. 250 m, -283 m); s megkezdték a lépcsőzetesen mélyülő (aknák, meanderek, nagyméretű omladékos termek és időszakos szifonjáratok váltakozásából álló) járatrendszerre torkolló aknák felderítését. A hónapok óta tartó szárazságnak köszönhetően a barlang Ny-i zónájában, egy átjárhatóvá vált szifon mögött közel 400 m hosszúságú sikeres továbbjutás történt; egy tágas terem után a rendszer eddigi lefolyási irányától független, lefelé tartó meanderrel. A mélyponti állandó szifon mögött feltételezett további járatokat azonban innen sem lehetett elérni: az aktív meander mintegy -160 m mélységtől kezdve egyre inkább elagygosodva, végül ugyancsak szifonnal zárult.

A fenti munkákkal párhuzamosan folyó terepbejárások eredményeként a nyílt ezek többsége azonban csupán 10–40 m közötti mélységűnek bizonyult. A térséget D-ről határoló Lovcen-vonulat két főcsúcsa, a Stirovnik (1748 m) és a Jezerski vrh (1657 m) közötti karsztvápában sorakozó, ígéretesen huzatóló víznyelők omladékaiban ki-

karsztos felszínt százával tagoló berogyásokból tucatnyi új aknabarlang vált ismertté, kisebb próbabontások is történtek, de ezek érdemi feltárást (még ?) nem eredményeztek. A két legjelentősebb felfedezésről, a Duboki Do-tól alig 400 m-re eső Trikós-barlangról (207 m, -71 m) és a közvetlenül Njegusi mellett nyíló, s láthatólag egykor dögkútként használt Dögös-barlangról (397 m, -99 m) szintén felmérés készült; s az expedíció dokumentációs tevékenysége kiterjedt a barlangbejáratok GPS-koordinátáinak bemérésére valamint a nagyobb barlangok részletes, digitális kamerával történő fotódokumentálására is. Az adatok térképi feldolgozása egy hordozható számítógépre telepített Polygon-program segítségével közvetlenül a méréseket követően megtörtént, jelentősen elősegítve a további felderítési munkák tervezését is.

Az expedíció felszerelésének zömét a közreműködő csoportok és kutatók biztosították; e mellett az expedíció résztvevői ezúton is köszönetüket fejezik ki mindazon további szervezeteknek illetve személyeknek, akik különböző eszközökkel és műszerekkel segítették munkájukat: Dualp Kft., Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat, TvH Barlangtani és Földtani Osztály, ill. Bródy Andor, Dianovszky Tibor (Dinó) és Kovács József (Hozé).

A tapasztalatokat összegezve, a térség nem csupán a még átvizsgálásra váró objektumok nagy száma (köztük egy, a helybeliek által az utolsó napokban mutatott, s állítólag angolok által a nyolcvanas években 2,5 km hosszban bejárt barlang) alapján rendelkezik vitathatatlanul jelentős feltárési potenciállal: a rendelkezésre álló információk szerint az itt elnyelődő vizek a légvonalban legalább 7 km-re, a tengerszint közelében (azaz közel 900 m-rel alacsonyabb szinten) fakadó Ljuta-i karsztforrásban lépnek ismét a felszínre. Így kutatását várhatóan jövőre is folytatjuk; az eddigi eredményekről és megfigyelésekről a Szakmai Napok keretében tervezünk részletesebben beszámolni.

Kiss Attila – Takácsné Bolner Katalin

VÁLASZ

**Sásdi László: "Hozzászólás Dr. Móga János: A tornai Alsóhegy felszínalaktani vizsgálatának új eredményei" c. írására
(MKBT Tájékoztató 2003. július-augusztus)**

Örömmel és nagy várakozással vettem kezembe Sásdi László "Hozzászólás..." c. tanulmányát, mert számomra is nagyon fontos a visszajelzés és bírálat. A tudományos munka egyik alappillére a szakmai vita, amely a tézisek ütköztetésével segít le-tisztázni a gondolatokat, végső soron előbbre viszi a tudásunkat. Sásdi László kollégám sokat sejtető című "Hozzászólásában" is efféle bírálatra számítottam. Legnagyobb sajnálatomra és megdöbbenésemre a kérdéses "Hozzászólásban" nem a szakmai körökben szokásos bírálatra találtam. Sásdi László sajátos hangvételű írása műfaját tekintve inkább bírálatnak álcázott szakmai támadásnak nevezhető, amelyben ügyesen keveri a valósághoz közelinek látszó érveit feltehetően ellenszenvvel kiöltött gondolataival, és nem hiányoznak "művéből" a csúsztatások, torzítások és megalapozatlan állítások sem.

Kedves László! Őszintén szólva nem értem, hogy mi készítetett "Hozzászólásod" megrrására. A felvetett kérdéseket megvitathattuk volna úgy, hogy érvekre érvekkel válaszolunk. Nyilvánosságra hozott írásoddal azonban úgy vélem, hogy nem kifejezetten a korrekt párbeszédre törekedtél. Csak Te tudhatod, hogy elérted-e, amit

bakancs	<input checked="" type="checkbox"/>	lámpa	<input checked="" type="checkbox"/>
hátizsák	<input checked="" type="checkbox"/>	karbidtartály	<input checked="" type="checkbox"/>
hálózsák	<input checked="" type="checkbox"/>	karbid	<input checked="" type="checkbox"/>
sátor	<input checked="" type="checkbox"/>	sisak	<input checked="" type="checkbox"/>
derékalkj	<input checked="" type="checkbox"/>	overall	<input checked="" type="checkbox"/>
főző	<input checked="" type="checkbox"/>	aláöltözés	<input checked="" type="checkbox"/>
edények	<input checked="" type="checkbox"/>	beülő	<input checked="" type="checkbox"/>
polár	<input checked="" type="checkbox"/>	maillon	<input checked="" type="checkbox"/>
Gore-Tex	<input checked="" type="checkbox"/>	karabinerek	<input checked="" type="checkbox"/>
tájéoló	<input checked="" type="checkbox"/>	kantár	<input checked="" type="checkbox"/>
GPS	<input checked="" type="checkbox"/>	Stop-csiga	<input checked="" type="checkbox"/>
könyv, térkép	<input checked="" type="checkbox"/>	Croll	<input checked="" type="checkbox"/>
bivakos bag	<input checked="" type="checkbox"/>	Poignée	<input checked="" type="checkbox"/>
köteles bag	<input checked="" type="checkbox"/>	lépőszár	<input checked="" type="checkbox"/>
nittes bag	<input checked="" type="checkbox"/>	kötél	<input checked="" type="checkbox"/>
kisbag	<input checked="" type="checkbox"/>	kötélvédő	<input checked="" type="checkbox"/>



TENGERZEM-SPORT

a Gortani-expediáló hivatalos támogatója

Budapest, VII. ker.

Dohány u. 29., Rákóczi út 32.

tel.: 322-1606, fax: 342-9551

www.tengerzem.hu



**MKBT-TAGOKNAK
7% KEDVEZMÉNY**

akartál. Én nem szoktam a sárdobálásokra sárdobálással válaszolni – most sem teszem –, de ha már így megszólítottál, az alábbiakban néhány sorban válaszolok legalább a tényszerűen kifogásolt tételekre.

Bírálom elégedetten állapítja meg, hogy dolgozatom 50%-át a földtani ismertetés teszi ki (ez az egyetlen pozitív hangvételű megállapítása "Hozzászólásában"), de ezt sem dicséretnek szánja, hanem csak azért, hogy leírassa: "földtani alap nélkül nincs morfológia", ha pedig így van, akkor jöhet a "Hozzászólás". Majd így folytatja: "Sajnos a vonatkozó földtani térképeket figyelmen kívül tanulmányozta, ezért hiányoznak leírásából adott területen olykor földtani képződmények, illetve fordulnak elő ott, ahol nincsenek". Számomra ebből nem egészen pontosan derül ki, hogy mire gondolt Sásdi László. Tanulmányomban minden egyes helyen megjelöltem, hogy milyen forrásból származnak adataim (46 tételből álló irodalomjegyzékemből 12 tétel kifejezetten szerkezeti-földtani tartalmú). Négy éve – dolgozatom írásakor – a rendelkezésemre álló legfrissebb magyar és szlovák földtani munkákból és térképekből merítettem és csak ott okozott gondot számomra – morfológiai munkám megalapozásánál – a földtani térképek illesztése és az adatok egyeztetése, ahol ezek a különböző szerzőktől származó, akár csak részleteikben is eltérő szemléletű anyagok nem voltak összeegyeztethetők. Néhol az általam hivatkozott neves geológus kollégáim véleménye, ill. álláspontja eltérő volt. Ilyenkor el kellett döntenem, hogy melyik álláspontot fogadom el. Sásdi László kollégám földtani térképét nem ismerem ..., ha van ilyen, kérem küldje el, hogy legközelebbi munkámban már azt is figyelembe vehessem. Mindezek ellenére szeretném hangsúlyozni, hogy tanulmányomban az Alsó-hegy felszínalaktanáról szándékoztam értekezni és ezért – bármilyen fontosnak is érzem a szerkezeti-földtani viszonyok bemutatását, jelen tanulmány szempontjából ezek itt csak a morfológia megalapozását, a jelenségek helyes értelmezését szolgálták. Éppen ezért nem tűnik bölcs dolognak egy 1:25 000-es földtani térkép teljes tartalmát számon kérni egy felszínalaktanai munkán! Könnyen belátható, hogy a két különböző szakterület másfajta megközelítést, vizsgálódást kíván!

Sásdi László figyelmen kívül tanulmányozásomnak tulajdonítja, hogy szűkebb értelemben használtam a derenk-bódvaszilasi pikkelyes öv megnevezést, mint ahogy Balogh K. nyomán kellene. Ennek az állításnak semmi-féle alapja nincs, mint ahogy ez a mellékelt idézetből is kiderül: "A vízzáró homokkövek és palák a kevésbé jól oldódó mészkövekkel ... és dolomitokkal ... együtt behálózzák a karszt Derenk romközség és Bódvaszilasi közti részét (Derenk-bódvaszilasi pikkelyes öv)". Lásd 95. oldal. A 101. oldalon pedig ez olvasható: "A Szilasi-fennsík és a Dusa tömbje között húzódik a Derenk-bódvaszilasi pikkelyes öv tektonikailag, közzettanilag és morfológiailag is erősen tagolt sávja...". Ebből nem következik az, hogy én a szóban forgó pikkelyes övet "szűkebb térségre" értelmezem, ebből csak az derül ki, hogy ennek az övnek ez az erősen tagolt szakasza alkalmas az Alsó-hegy fennsíkjainak elkülönítésére.

Bírálom kifogásolja, hogy szakcikkemben a "gutensteini-derenk-hallstatti mészkövek egyszer jól karsztosodnak, másszor kevésbé oldódnak". Ismételtlen átolvasva dolgozatomat, nem találtam a kifogásolt ellentmondást sehol. Lehetséges, hogy szerzőtársam "figyelmen kívül tanulmányozta" dolgozatomat? Egészen meglepő, hogy tanulmányom földtani tartalmának hosszas bírálata közben egyszer sem említi Sásdi László – ami egyébként meglehetősen szembeötlő –, hogy lemaradt a jelkulcs feloldása a mellékelt földtani térképvázlatról, pedig ez a hiányosság korlátozza annak használhatóságát.

A harmadik bekezdésben kifogásolja bírálóm, hogy a szerző "hidrológiai fejtegetései számos helyen nem veszik tekintetbe a földtant. Így pl. a Sóllyom-kút árvízi forrásának tartja az állandó vizű Medvekeri-forrást". Ez az állítás – így kiragadva a szövegkörnyezetből – egyszerűen nem igaz! Ez csúsztatás a javából! Én a tanulmányomban ebben az összefüggésben a Sáro-g-kerti-forrást (Ny-i-forrás) említettem. Bármennyire hihetetlen is ez Sásdi László kollégámnak, én is ismerem a Ménes-völgyben, ill. a völgy oldalában húzódó vízzáró pásztát, amely helyenként elkeskenyedik és törésekkel is átjárt. A Mész-hegy alatti Majko-barlang karsztvízrendszeréről szólva így fogalmaztam: "... földtani, hidrogeológiai megfontolások alapján feltételezhető egy magasabb szintű elágazás a Sáro-g-kerti-forrás (Ny-i-forrás), esetleg a bővizű Medve-kerti-forrás felé is...". Utóbbi forrás esetén az esetlegesség a fontos, mert esetleg törések járhatták át a vízzáró pásztát. Én is úgy gondolom, hogy kicsi erre az esély, de hiányoznak a kérdést eldöntő víznyomjelzések. A Mész-hegy lábánál (Szlovákia területén) nyíló víznyelők és a közeli források kapcsolatrendszerének alapos feltárása egyébként azért lenne nagyon fontos, mert a Szilicei-fennsíkot keresztező Barátság kőolajvezeték a Mész-hegy lábához lefutó völgyek völgyfőjében vezet és itt a víznyelőkön át a karsztba nagyon könnyen bejuthat az olajszennyeződés egy esetleges csőtörés következtében.

Nehéz vitába szállni Sásdi László nekem címzett, de homályban hagyott megfogalmazásaival: "Hidrológiai fejtegetései a Szabó-pallag–Kopasz-gally környékének áramlási viszonyairól ugyancsak nem veszik tekintetbe a földtani képet".

Kedves László! Az ilyen megfogalmazások hangulatkeltésre kiválóan alkalmasak, de ha lehet, egy kicsit konkrétabban fogalmazd meg a kifogásaidat!

A Rejtek-zsombolyról írt észrevételeidet megköszönöm. Egyetértek veled. Csak érintőlegesen foglalkoztam a Rejtek-zsomboly genetikájával, úgy vélem, hogy nincs számottevő eltérés nézeteink között.

A Ménes-völgy Vár-völgyi szakaszának kialakulásáról írt gondolatokat – részben terjedelmi okok miatt – nem akarom itt újból megismételni. Úgy vélem, hogy minden fontos gondolatot leírtam ezzel kapcsolatban. Egy Alsó-hegy méretű táj fejlődéstörténetéről szóló gondolatmenetnek szükségszerűen lehetnek gyenge pontjai, amelyet nem tudunk, vagy nem lehet teljesen egzakt módon bizonyítani. Úgy vélem, hogy ezt Sásdi Lászlónak nem kell bizonygatnom, hisz ő is foglalkozott ezekkel a fajsúlyos kérdésekkel. Az Aggtelek–Rudabányai-hegység karsztjának földtani fejlődéstörténetéről írt érdekes tanulmányában (Karszt és Barlang, 1990. 1. pp. 3–8.), amely a MÁFI terepi földtani felvételezései után készült, legalább egy tucatszor írta le valamely probléma kapcsán, hogy "semmilyen konkrét adattal nem rendelkezünk", vagy "valószínűsíthetjük, feltehetően, esetleg, csak sejteni lehet" stb. Valószínűleg az általam felvázolt képen is lehet finomítani még, hiszen nagyon kevésbé ismerjük a vizsgált terület negyedidőszaki tektonikáját. (De jó lenne, ha valaki részletesen foglalkozna vele!). Esetleg az is előfordulhat, hogy olyan új földtani ismeretek birtokába jutunk, amellyel minden eddigi állításom tarthatatlanná válik. Ez így is van rendjén! Addig azonban, amíg valaki másnak a vitatott kérdést nem sikerül végérvényesen és megnyugtatóan lezárni, maradhatnak az általam leírt gondolatok, vagy helyettesíthetik azokat Sásdi László témához kapcsolódó elképzelései.

Végezetül szeretném megköszönni Sásdi Lászlónak, hogy egyéb észrevételei mellett felhívta a figyelmemet írásaim megfontoltabb közzétételére. Messzemenően egyetértek ezzel, úgy vélem, hogy ez az, amit mindannyiunknak szem előtt kell(ene) tartanunk mindig, ha a nyilvánosság elé lépünk, nekem is és valószínűleg Sásdi

Lászlónak is!

Kedves László! Remélem, hogy egyetlen tényszerű állításod sem kerülte el figyelmemet "Hozzászólásodban". Remélem, elfogadod válaszomat akkor is, ha nem mindenben értesz egyet velem. Ha válaszom elolvasása után továbbra is úgy véled, hogy írásomban nincs semmi olyan gondolat, ami épülésre szolgálna, én is nagyon elszomorodnék!

Dr. Móga János

HÍREK, HIRDETMÉNYEK

MEGNYÍLT A FELÚJÍTOTT SZEMLŐ-HEGYI-BARLANG

2003. július 15-én, 14 órakor ünnepélyesen megnyílt a Szemlő-hegyi-barlang, mely a több mint féléves felújítás során teljesen új járófelületeket, lépcsőket, rozsdamentes korlátokat és új világítást kapott. (A barlang mintaszerű felújítását Berczik Pál és több hazai barlangfelújítás során összeszokott és kiváló munkát végzett csapata végezte.)

A megnyitón dr. Vas János, a Duna-Ípoly Nemzeti Park igazgatója, mint házigazda köszöntötte a megjelenteket. Dr. Persányi Miklós környezetvédelmi és vízügyi miniszter megnyitó beszédét követően Takácsné Bolner Katalin osztályvezető ismertette a barlang feltárásának történetét és egyedülálló értékeit. Ezt követően a megnyitón megjelent nagyszámú résztvevő megtekintette a barlangot, majd a vetítőteremben fogadáson vett részt.

ALKALMI MUNKALEHETŐSÉG BARLANGÁSZOKNAK, DIÁKOKNAK

Barlangi idegenvezetőket keresünk a Szemlő-hegyi-, illetve a Pál-völgyi-barlangokba. Akit érdekel ez az – elsősorban hétvégi – elfoglaltság, jelentkezhet a Szemlő-hegyi-barlang pénztáránál. Budapest, II. Pusztaszeri út 35. Tananyagot biztosítunk.

Nyitva tartás: 10⁰⁰–16⁰⁰ óra között, a keddi szünnap kivételével minden nap.

Telefonszám: 325-6001

MAGYARORSZÁG FOKOZOTTAN VÉDETT BARLANGJAI

Korlátozott számban ismét kapható a Titkárságon a *Magyarország fokozottan védett barlangjai* című könyv.

Ára: 5900 Ft

A könyvet kívánságra utánvétellel postán is megküldjük.

ROZSDAMENTES TARTÁLY I

a jól bevált, nyílt és zárt rendszer egyben	17 400 Ft (áfás)
Repetto karabiner, OK alu, 23 KN, csavaros:	1700 Ft
Maillonok több méretben, D alakú, ovál	500–1400 Ft

Érdeklődni: Zsólyomi Zsolt (Frédi) 06-30-9748-575

A SPELEO JUNIOR SPORTBOLT 2003. ÉVI ÁRLISTÁJA

Overall (5 féle anyagtypusból igények szerint)	8 300-tól 12 500 Ft-ig
Polár aláöltözés (műnyúl)	6 500 Ft
Angol Y-szíjjas sisak	2 500 Ft
Slószos bag	1 300 Ft
Bartangi bag zsákok (600 gr-os kamion ponyvából)	2 500 Ft-tól
Tépőzárás kötélvédő (kamion ponyvából)	500 Ft
Gumicsizma minden méretben	2 800 Ft-tól
Pamut aláöltözés (műnyúl póló anyagból)	5 800 Ft
Önfeszítő deréköv (heveder + fémcsat)	1 000 Ft
Dúr alumínium csatok 3–4–5 cm-es hevederhez	600 Ft-tól
Pehely hálósák (komfort fokozat kb. -20 °C)	29 700 Ft
Pehelykabát (500 gr töltőszúly)	25 000 Ft
Polarkabát (200-as polar, 1–2 rétegű)	5 300 Ft-tól
Esőkabát (svéd F.O.V. márkájú lélegző anyagból)	16.400 Ft
3 LED-es izzó elektromos fejlámpákba	1 800 Ft
Sisakra rögzíthető laposelem tartó	600 Ft
12 LED-es fejlámpa (34 órás üzemidő, akkumulátorral, töltővel, tokkal)	24 900 Ft
Fénycsőes + tartalék 6 LED-es világítással ellátott fejlámpa (tartozékokkal)	27 200 Ft
Olasz rozsdamentes csavarbiztosításos OK acél karabiner (20 KN)	1 500 Ft
Különböző típusú elemes fejlámpák	3 000 Ft-tól
Drótkötélhágcsó	1 500 Ft/m
Hátizsákok	6 000 Ft-tól
Lábszárvédő (FOV lélegző anyagból)	4 000 Ft
Ipari alpin munkaoverall	9 200 Ft
Vászonbetétes, csúszásmentes gumikesztyű (női méretben is!)	800 Ft
Zártrendszerű gázfejlesztő tartály (kór. acél ház, csapos rendszerű vízadagolóval, egy töltéssel kb. 8–10 órás üzemidő)	14 000 Ft
14 literes kétlyukú réz dűzni, Petzl kompatibilis	600 Ft

Címünk: 1095 Budapest, Mester u. 41/A

Telefon: 06-1/216-1734

Mobil: 06-20/367-6964, 06-20/373-9418

E-mail cím: kocsis andras@freestart.hu

Sporttársi üdvözlettel

Kocsis András

Beküldendő: 2003. október 10-ig!

JELENTKEZÉSI LAP
a Barlangkutatók Szakmai Találkozójára
Debrecen, 2003. november 7—9.

Név:

Levelezési cím:

Előadásom címe (időtartama 15 perc):

Szükségem van: táblára, diavetítőre, írásvetítőre, egyébre:

Pósterem címe:

Helyigénye:m xm.

Önálló diavetítésem címe:

Időtartama: perc.

Videóm címe:

Időtartama: perc.

Szállást kérek: -én -án éjszakára (kért nap(ok) beikszelendők)

Étkezést kérek:

XI. 8. szombat	ebéd	(a kért étkezések az előző kockában beikszelendők)
XI. 9. vasárnap	ebéd	

2003.

aláírás

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

NYOMTATVÁNY